

Звіт
про періодичне відстеження
Закону України “Про аудит фінансової звітності
та аудиторську діяльність”

1. Вид та назва регуляторного акта

Закон України “Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність”
(далі – Закон).

2. Назва виконавця заходів з періодичного відстеження результативності регуляторного акта

Департамент методології бухгалтерського обліку та нормативного забезпечення аудиторської діяльності Міністерства фінансів України.

3. Цілі прийняття акта

Закон прийнято з метою приведення норм національного законодавства у сфері аудиторської діяльності до законодавства Європейського Союзу, зокрема до положень Директиви Європейського Парламенту та Ради від 17.05.2006 № 2006/43/ЄС про обов’язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності та Регламенту Європейського Парламенту та Ради від 16.04.2014 № 537/2014 про особливі вимоги стосовно аудиту суспільно значущих суб’єктів господарювання.

4. Строк виконання заходів з повторного результативності регуляторного акта

Червень 2022 року.

5. Тип відстеження

Періодичне відстеження.

6. Методи одержання результатів відстеження

Для проведення періодичного відстеження результативності Закону використовувалися два методи одержання результатів відстеження: статистичний та соціологічний.

7. Дані та припущення, на основі яких проводилось періодичне відстеження результативності регуляторного акта, та способи одержання даних

У рамках статистичного методу відстеження проведено аналіз інформації, опублікованої на офіційних вебсайтах Органу суспільного нагляду за аудиторською діяльністю (далі – ДУ “ОСНАД”) (<http://www.apob.org.ua/>) та Аудиторської палати України (далі – АПУ) (<https://www.apu.com.ua/>). Під час відстеження проаналізовано статистичні дані за 2020 та 2021 роки та здійснено

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат [58E2D9E7F900307B040000065FC2E00F4C69200](#)

Підписувач [Марченко Сергій Михайлович](#)

Дійсний з [29.03.2021 10:34:30](#) по [29.03.2023 10:34:30](#)

Міністерство фінансів України

41040-06-5/14590 від 08.07.2022

порівняння кількісних та якісних показників, які були зазначені під час повторного відстеження.

У рамках соціологічного методу здійснено аналіз пропозицій та зауважень суб'єктів господарювання до Закону.

Рівень поінформованості суб'єктів господарювання стосовно основних положень регуляторного акта – високий. Регуляторний акт розміщено на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України, на офіційному вебпорталі Верховної Ради України (<https://zakon.rada.gov.ua>), а також включено до системи «Ліга: Закон» інформаційно-аналітичного центру «ЛІГА» (www.ligazakon.ua).

8. Кількісні та якісні значення показників результативності акта

Назва показника	Повторне відстеження результативності	Періодичне відстеження результативності	
	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Прийнято нормативно-правових актів на виконання норм Закону	17	9	3
Погоджено Мінфіном відповідно до частини першої статті 29 Закону суб'єктів аудиторської діяльності для надання послуг з обов'язкового аудиту фінансової звітності державних (комунальних) підприємств та господарських товариств, у яких державі належить 100 відсотків акцій (часток, паїв) статутного капіталу	65	68	132
На виконання статті 40 Закону проведено та заплановано до проведення перевірок з контролю якості суб'єктів аудиторської діяльності, у тому числі:	88	75	81
Інспекцією із забезпечення якості ДУ “ОСНАД”	16	29	41
Комітетом з контролю якості АПУ	72	46	40

На виконання норм Закону протягом 2018 – 2019 років забезпечено створення ДУ “ОСНАД”, утворено органи, які формують систему суспільного нагляду за аудиторською діяльністю – Раду нагляду за аудиторською діяльністю, номінаційний комітет та Комісію з атестації, затверджено Порядок ведення Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторської діяльності та Порядок проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг, а також прийнято майже усі підзаконні акти з питань регулювання аудиторської діяльності, тобто у 2020 – 2021 прийняття нормативно-правових актів на виконання норм Закону було завершено та здійснювалося їх удосконалення.

Крім цього, на офіційному вебсайті Міністерства фінансів України оприлюднено пакет міжнародних стандартів аудиту, у тому числі Міжнародний

кодекс етики професійних бухгалтерів (включаючи міжнародні стандарти незалежності).

У 2020 році прийнято низку нормативно-правових актів з питань атестації та безперервного професійного навчання аудиторів, зокрема, Порядок складання іспитів при атестації аудиторів (наказ Міністерства фінансів України від 06.07.2020 № 399), Порядок зарахування теоретичних знань (наказ Міністерства фінансів України від 01.06.2020 № 286), Порядок проходження стажування (наказ Міністерства фінансів України від 06.07.2020 № 398) та Порядок безперервного професійного навчання аудиторів (наказ Міністерства фінансів України від 06.07.2020 № 400).

Комісією з атестації у 2020 році проводилася робота стосовно визнання суб'єктів, які можуть проводити освітні заходи. За результатами розгляду Комісією з атестації у 2020 році поданих документів визнано такими, що відповідають вимогам для проведення освітніх заходів, 14 юридичних осіб, та 3 професійні організації аудиторів та/або бухгалтерів та включено їх до Переліку осіб, які можуть проводити освітні заходи. Наприкінці 2020 року було оголошено конкурс з акредитації центрів з підготовки іспитів.

Упродовж 2021 року відбулося 19 засідань Комісії з атестації, на яких вирішувалися питання, що відносяться до її повноважень, зокрема, щодо забезпечення атестації аудиторів та безперервного професійного навчання аудиторів. У 2021 році Комісією з атестації акредитовано 7 центрів з підготовки 11 іспитів; затверджено та забезпечено оприлюднення на сайті ДУ «ОСНАД» програми теоретичних та кваліфікаційного іспитів які складатимуть кандидати в аудитори, в межах екзаменаційної сесії і кваліфікаційного іспиту поза екзаменаційною сесією; призначено осіб з перевірки екзаменаційних робіт.

Кваліфікаційний іспит при атестації аудиторів, який за рішенням Комісії з атестації було оголошено поза екзаменаційною сесією, відбувся 24 вересня 2021 року. У вказаному іспиті взяло участь 54 кандидати, а успішно скласти іспит вдалося 11 кандидатам, що становить 20 % від загальної кількості кандидатів, які брали у ньому участь. Також з 22 по 26 листопада 2021 року відбувалася екзаменаційна сесія. У іспитах, оголошених в межах вказаної сесії взяв участь 71 кандидат в аудитори. Кваліфікаційний іспит, оголошений в межах вказаної сесії склали 70 кандидатів в аудитори, з яких успішно склали 20 кандидатів, що становить майже 29 % від загальної кількості кандидатів, які брали у ньому участь.

Протягом 2021 року Комісією з атестації проводилася інформаційно-роз'яснювальна робота щодо процесу атестації аудиторів України, зокрема:

у рамках круглого столу «Започаткування атестації аудиторів у відповідності до нового законодавства» 13 травня 2021 року членами Комісії з атестації було презентовано концептуальні підходи до атестації аудиторів, перелік акредитованих центрів з підготовки іспитів, терміни проведення теоретичних та кваліфікаційного іспитів, загальний порядок підготовки програм

іспитів, екзаменаційних завдань, зарахування теоретичних іспитів та стажування кандидатів в аудитори;

у рамках Міжнародної конференції «Суспільний нагляд за аудиторською діяльністю в Україні: досвід та перспективи» на її тематичній сесії «Суспільні очікування від нової моделі атестації аудиторів» 12 листопада 2021 року члени Комісії з атестації та міжнародні експерти обговорили результати перших іспитів, водночас відзначивши прагнення та суттєві зусилля для забезпечення визнання процесу національної атестації аудиторів на міжнародному рівні.

Таким чином, у 2021 році запрацювала оновлена система атестації аудиторів в Україні з урахуванням вимог Директиви Європейського Парламенту та Ради від 17 травня 2006 року № 2006/43/ЄС «Про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності».

Інспекція із забезпечення якості ДУ «ОСНАД» вперше розпочала перевірки з контролю якості аудиторських послуг у жовтні 2019 року після затвердження Порядку проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 29 серпня 2019 року № 362 та Рекомендацій щодо проведення перевірок з контролю якості аудиторських послуг, затверджених рішенням Ради нагляду від 30 серпня 2019 року № 5/7/13. Тому кількість перевірок у 2020 та 2021 роках зросла порівняно з 2019 роком, кількісні показники якого, бралися до уваги під час проведення повторного відстеження результативності Закону.

Порівняно з 2019 роком у 2020 році середня тривалість перевірки з контролю якості за місцезнаходженням суб'єктів аудиторської діяльності (далі – САД) збільшилася з 4 до 5 робочих днів, а у 2021 році порівняно з 2020 роком, з 5 до 6 робочих днів, що дозволило приділяти більше уваги не тільки визначеним при плануванні областям підвищеного ризику, а й іншим якісним аспектам провадження САД аудиторської діяльності. Крім цього, на збільшення середньої тривалості перевірки за місцезнаходженням САД вплинули певні обмеження, спричинені COVID-19.

Контроль якості аудиторських послуг передбачає тестування внутрішніх процедур, здійснення перевірки робочих документів, аудиторських звітів та інших звітів, договорів про надання аудиторських послуг, внутрішніх розпорядчих актів САД, якими визначаються політика і процедури, які мають застосовуватися при наданні аудиторських послуг, щодо:

- дотримання застосованих міжнародних стандартів аудиту, вимог щодо незалежності та інших вимог Закону, у тому числі забезпечення достовірності інформації, поданої для включення до Реєстру аудиторів та суб'єктів аудиторською діяльністю;
- кількості та якості використаних ресурсів, у тому числі дотримання вимог щодо безперервного професійного навчання аудиторів;
- дотримання вимог стосовно винагороди за аудиторські послуги, якщо вони встановлені;
- ефективності системи внутрішнього контролю якості САД;

- достовірності інформації у звіті про прозорість, якщо його оприлюднення передбачається Законом, щодо оцінки ефективності системи внутрішнього контролю якості САД.

Переважає більшість САД із розділу IV Реєстру “Суб’єкти аудиторської діяльності, які мають право проводити обов’язковий аудит фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес” пройшли перевірку з обов’язковими до виконання рекомендаціями (у 2019 році 8 САД або 50 %, у 2020 році 17 САД або 59 %, у 2021 році 25 САД або 61%).

Розмір ринку аудиторських послуг у період з 2019 по 2020 роки зріс майже на 11 % з 2870,9 млн грн до 3175,5 млн грн. Це було зумовлено зростанням загальної вартості послуг, наданих всіма категоріями САД різним типам підприємств, але переважно наданих підприємствам суспільного інтересу (16 %) і середніх підприємств (26 %).

Станом на 31 грудня 2020 року 239 суб’єктів аудиторської діяльності мали право проводити обов’язковий аудит фінансової звітності, в тому числі 84 – обов’язкової фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес. Порівняно з даними на 31 грудня 2019 року їх кількість зросла на 16 % або на 33 суб’єкти та на 12 суб’єктів або 16 % відповідно.

У 2020 році суб’єкти аудиторської діяльності відзвітували про виконання: 1529 завдань (наданих звітів) з обов’язкового аудиту фінансової звітності середніх підприємств, що в розрахунку на одного суб’єкта аудиторської діяльності становить 6,4 завдань протягом року; та 1199 завдань (наданих звітів) з обов’язкового аудиту фінансової звітності підприємств, що становлять суспільний інтерес, що в розрахунку на одного суб’єкта аудиторської діяльності становить 14,3 завдань протягом року.

Водночас протягом 2020 – 2021 років до Міністерства фінансів України надходили пропозиції від суб’єктів господарювання щодо внесення змін до Закону, зокрема, щодо уточнення вимоги до аудитора та аудиторської фірми, а також до умов надання аудиторських послуг; удосконалення положення щодо інформації, яка наводиться в аудиторському звіті за результатами обов’язкового аудиту фінансової звітності підприємства, удосконалення положення щодо особливостей проведення обов’язкового аудиту та аудиту підприємств, що становлять суспільний інтерес, уточнення положення щодо процедури контролю якості аудиторських послуг, щодо професійної відповідальності аудиторів та суб’єктів аудиторської діяльності, а також порядку дисциплінарного провадження.

9. Оцінка результатів реалізації регуляторного акта та ступеня досягнення визначених цілей

Результати повторного відстеження результативності регуляторного акта свідчать про те, що з реалізацією положень Закону запрацював якісно новий підхід до системи регулювання аудиторської діяльності в Україні, який відповідає вимогам європейського законодавства.

Водночас, ураховуючи надходження пропозицій суб'єктів господарювання та з метою подальшої гармонізації національного законодавства у сфері аудиту з положеннями Директиви Європейського Парламенту та Ради (ЄС) від 17.05.2006 № 2006/43/ЄС, а також уточнення норм законодавства з аудиту для забезпечення однозначного їх розуміння і застосування як суб'єктами аудиторської діяльності, так і замовниками аудиторських послуг, що сприятиме підвищенню якості надання аудиторських послуг та рівня довіри як до аудиторського звіту так і до фінансової звітності, Міністерством фінансів України розроблено проект Закону України "Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення правових засад провадження аудиторської діяльності в Україні". Зазначений законопроект схвалено Урядом 28.10.2021 та подано до Верховної Ради України (реєстр. № 6245 від 01.11.2021).

Міністр фінансів України

Сергій МАРЧЕНКО